

Bij twijfel altijd noord

In deze reeks verscheen ook bij
Ambo | Anthos *uitgevers*:

Auke Hulst, *Zephyr*

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven
van de nieuwste boeken van Ambo | Anthos *uitgevers*
via www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Sien Volders

Bij twijfel altijd noord

Ambo | Anthos
Amsterdam

Voor deze publicatie ontving de auteur
een ontwikkelingsbeurs van deAuteurs

deAuteurs,

voor auteurs, door auteurs

ISBN 978 90 263 6312 2

© 2023 Sien Volders

Omslagontwerp Rouwhorst + Van Roon
Omslagillustratie © Science Museum Group /
© National Railway Museum / Science & Society
Picture Library – All rights reserved

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

I

Een koele vrouwenstem trekt hem weer de wereld in. 5
Door zijn wimpers ziet hij een oneffen laag donkergroene
verf, waarin de krassen een helwitte onderlaag tonen,
met daar nog onder donker, bijna zwart hout. Geluid
komt binnen, gonzend en galmend. Er is gepraat en
gelach. Hij ligt op een houten bank in een grote open
ruimte. Er zijn voetstappen, het geratel van rolkoffers.
Gehaaste benen die hem voorbijlopen en het gezwaai van
aktetassen. Hij heft zijn hoofd van de bank, het jukbeen
pijnlijk door de harde ondergrond, zijn baard nat bij de
mondhoek. De omgeving neemt langzaam een heldere
vorm aan. Hoge muren van gele baksteen, een glazen
tongewelf met gietijzeren ribben. Moeizaam schuift hij
een arm onder zijn wang en draait zich op zijn rug.
Opnieuw is er de rustige, keurige vrouwenstem: *'Peter-*

borough, 10.32, platform 3; Leeds 10.38, platform 5; Newcastle, 10.46, platform 8; Cambridge...'

Hij sliep. Hij heeft geslapen, voor het eerst in dagen. Een golf ontroering welt op vanuit zijn borst, doet zijn mond trekken en prikt in zijn neus. Diep inademend sluit hij zijn ogen. Niet breken, niet janken, wakker worden, doorgaan.

6 Hij laat de omgeving op zich inwerken. De taal van de koude vrouwenstem, de flarden gesprekken om hem heen. Een Brits station. Een Brits station in baksteen. Gele baksteen, geen rode. Hij is op King's Cross, een steenworp van St Pancras, het station met de rode baksteen waar hij hoe dan ook eerst aangekomen moet zijn. Daarstraks, vanochtend of gisteren. Hoelang heeft hij geslapen? Het grijze licht van buiten wordt binnen met tl-lampen verkleurd tot een onbestemd moment van de dag. Nergens een plek waar je beter de tijd kunt vinden dan in een station, maar dat is voor straks, houdt hij zich voor. Eerst King's Cross en de steenworp. Waarom die steenworp? Hij duwt zich op met zijn elleboog en zwaait zijn benen op de grond. Een stramheid zeurt in zijn rugspieren. Zijn schoenen heeft hij nog, zijn rechterarm zit veilig door de schouderband van zijn rugzak, en zijn winterjas heeft hij aan. Dat is alvast een begin. Ter hoogte

van zijn hoofd ligt voor de bank een zorgvuldig in plasticfolie gewikkeld stuk taart, met een muntstuk van twee pond er keurig bovenop. Gele cake in twee lagen, belegd met wit en rood. *Victoria sponge*. Een stijlvolle aalmoes. Hij slikt en kijkt even om zich heen. Stopt de taart en het muntstuk dan snel weg. In zijn broekzak voelt hij zijn paspoort, in zijn portefeuille zitten de bankkaarten waar ze thuishoren.

King's Cross en de gele baksteen. Wat was zijn plan? De logge dofheid van de slaap hindert zijn denken. Een station is een van de weinige plekken die als niemandsland werken. Wie er komt, komt er gericht, een vaste plaats op een vast tijdstip. Bijna niemand komt er doelloos, en juist daardoor is het een plek waar de doellozen onopgemerkt kunnen blijven. Er is beschutting, er is water, er is toezicht en een zekere mate van tolerantie. Je wordt pas opgemerkt wanneer je uiterlijk niet meer bij de wereld van de doelgerichten hoort. Het haar in klitten, de baard te woest, de jas gescheurd en de schoenen versleten. Zolang dat niet het geval is, ziet niemand je echt. Er zijn tijden geweest waarin hij ervan hield op te gaan in deze zeldzame havens van onopvallendheid. Bij de meeste stations komt de minst frequente trein eenmaal per uur. De mensen door wie hij zich niet betrappt wilde voelen zijn er

7

slechts tijdelijk. Pas na een uur is voor de goede observator duidelijk wie er niet voor treinen komt. De vrouw met de hoge hakken en de rolkoffer die telkens dezelfde route blijft lopen. De man van middelbare leeftijd met het rare trekje om zijn mond en de veel te grote plunjezak, die dezelfde krant keer op keer opnieuw leest. De oude vrouw met de trekkersrugzak en de poedel die elk kwartier van perron wisselt. Allemaal hebben ze hun manier om hun tijd te verbeiden, wachtend op een trein die nooit komt.

8

Hier in dit station met gele baksteen is hij niet onopgemerkt, daarvoor is hij op dit moment te ver heen. In de blik van de ander ziet hij zich veroordeeld tot de wereld van de doellozen, de zwervers en de dronkaards. Louter door voorkomen en gedrag ingeschaald bij een andere tak van de hominidae. Nog altijd een mensachtige, en eigenlijk precies dat. Mens-achtig. Niet meer helemaal mens. Het is een bijzondere vertakking in de orde van de primaten die niet door biologen gedetecteerd zou kunnen worden, enkel door antropologen. Een determinatie *by proxy*, want het is enkel in de gedragingen van de omringenden dat afgelezen kan worden dat het hier om een andere soort lijkt te gaan. Zij in wier ogen men niet meer kijken zal. Alsof er een zeepbel rond hem hangt

kaatsen mensen hun blik van hem weg, bang de bel te doen barsten.

En langzaam daagt het hem weer. De rit onder de zee, de jonge vrouw naast hem die zo ver mogelijk van hem wegschoof maar vastgepind bleef door de letter en het nummer op haar ticket, veroordeeld tot het delen van dezelfde bank. Twee uur lang, van de ene tijdzone naar de andere. In het hier en nu zijn, had de dokter gezegd. Naast rust, regelmaat en reinheid is in het hier en nu zijn wat hem redden kan. Lichamelijke prikkels, zintuiglijke waarnemingen, zijn hoofd niet aan de haal laten gaan met de grotere verhalen die hij overal achter kan ontwaren. Het vervelende aan de gedeelde werkelijkheid van het hier en nu is dat hij er godsgruwelijk zelfbewust van wordt en hij in die heldere momenten hoofdzakelijk het ongemak van anderen om hem heen opmerkt. Met zijn handen stijf om zijn dijen geklemd had hij diep in- en uitgeademd, gekeken naar de positie van zijn voeten op de gespikkelde treinvloer, zich pijnlijk bewust van de lichaamshouding van de jonge vrouw naast hem. Zijn jas hield hij de hele rit zo dicht mogelijk om zich heen gewikkeld, bezorgd dat het zijn lichaamsgeur was die de vrouw zo van hem weg deed hellen.

In St Pancras, het eindstation met de rode baksteen,

was de gedeelde werkelijkheid steeds verder weggegliden. Steeds luider klonk het akkoord dat hem al maanden achtervolgde, of juist leidde. Die twijfel bleef. In elk geval is het deze klank die alles in gang gezet had. C-es-gesbeses, Cdim7, een verminderd septiemakkoord, drie gestapelde kleine tertsen. Hij weet nog exact wanneer het akkoord voor het eerst was blijven resoneren. Hoe zijn vingers midden in een optreden weigerden om van dit tussenakkoord naar het volgende te schuiven. Hij was 10 de snaren blijven aanslaan, tot ze hem van het podium sleurden. Sindsdien keert de toon terug. Ook op het perron kon hij elke toon apart voelen trillen. In een poging vast te houden aan de grond die onder zijn voeten vandaan kantelde, had hij na het uitstappen de lijnen van de perrontegels gevolgd, van de laatste wagon van de trein tot aan het begin van de trein en weer terug. Toen hij zo vier keer heen en weer gelopen was, pakte een treinbegeleider hem bij de schouder en vroeg of hij het perron verlaten kon.

Nadat zijn blik zich losrukte van de voegen tussen de tegels was de wirwar van mensen en kleuren te overwel digend, waarna hij zich focuste op de pilaren in de vertrekhal. In een open gaanderij stutten witgeschilderde gietijzeren palen de verdieping vanwaar treinen af- en